

Narva-Jõesuu

SEPTEMBER 2011

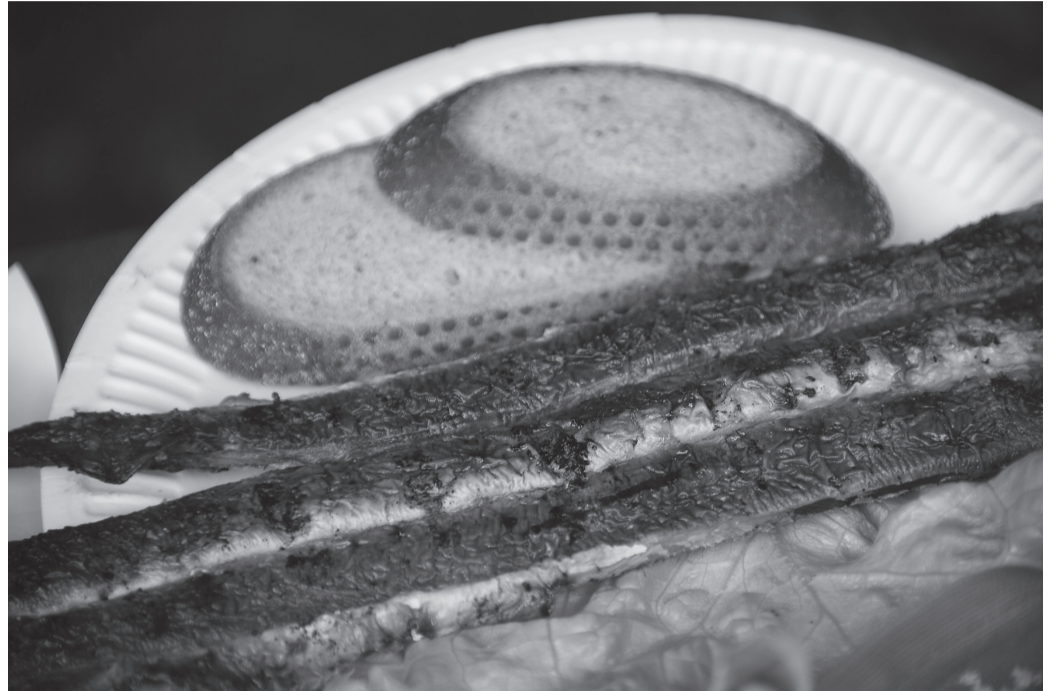
NARVA-JÕESUU LINNA AMETLIK VÄLJAANNE

Silmufestival 2011

Laupäeval, 24. septembril toimub Narva-Jõesuu kailiga-aastane «Silmufestival». Teadaolevalt on linna ajalugu muinasajast kalandusega seotud ja silmud on kõige kuulsam «kala» meie piirkonnas.

Üritus, mille korraldab Narva-Jõesuu linnavalitsus kohalike kalurite toel, toimub kolmandat korda. Festival algab keskpäeval ning kestab kuni õhtu kella viieni.

Festivali kavas on loomingu kollektiivide kontsert, võistlused ja konkursid lastele ja täiskasvanutele, sport ja mängud. Eriliseks külalisesinejaks on Capital Group PX Band "Lavanda",

kelle repertuaaris tuntud hitte. Samal päeval toimub ka laat, kust saab osta mitmesugust kala, kaupa kodu ja pere tarbeks ning igasuguseid meeneid. Gurmaanid saavad maiustada kuulsa jõesuu hungerburgeriga (silmburger), proovida sil-

musuppi ja muid maitsvaid roogi. Traditsiooniliselt keedavad kalurid supi sündmuskohal. Suppi jagatakse tasuta ja seda saab maitsta iga soovija. Lisaks kõigele eeltoodule on festivali külalistel ainulaadne võimalus jälgida, kuidas käituvad elavad silmud. Mis-

moodi see võimalik on, selgub kohapeal.

Jekaterina Gritskova

Loomingu salapärased seosed

Esimest korda kuurortlinna Narva-Jõesuu ajaloos toimub siin skulptor Tauno Kangro ja kunstnik Eduard Zentšiki ühisnäitus nimetusega "Saladus". Näitus avatakse 16. septembril Kesk tn 3 Valges saalis ja on avatud kuni 8. oktoobrini. Näi-

tusel esitletavat skulptuurid ja maalid on läbi põimunud, täiendavad üksteist ning moodustavad koos ühtse terviku. Tauno Kangro on Eestis laialdaselt tuntud ja hinnatud skulptor. Ta on loonud lugematul hulgal erinevaid, väga atraktiivseid skulptuure, mis kaunistavad mitte ainult Tallinna ja teisi Eesti linnu, vaid ka paljusid Euroopa ja Venemaa linnu. Olgu siinkohal öeldud, et ka Narva-Jõesuus on Tauno Kangru loomingut.

Eduard Zentšik on Ida-Virumaal tuntud kunstnik ja fotograaf. Tema tööd vallutavad oma ilu, ajaloolisuse ja müsti-

kaga. Vaatamata noorusele on kunstniku arvel üle 40 maalide ja fotode isiknäituse Eestis ja Euroopas.

Käesoleva näitus on kunstnike kolmas ühine üritus. Tekib küsimus, mis ühendab neid andekaid inimesi? Vastuse saamiseks tuleb külastada näitust ja tunnetada südamega loomingut õrna piiri.

See kultuurisündmus on oluline mitte ainult Narva-Jõesuus, vaid Ida-Virumaa jaoks üldiselt.

Näituse avamine toimus 16. septembril.

Õhtud küünlavalguse ja muusikaga Heledas pargis

Küünlavalgusõhtud Heledas pargis algasid sel aastal 23. augustil viuldaja Irina Kosovo esinemisega Narva-Jõesuu muusikakoolist. Traditsiooniliselt oli tiigi keskel asuvas lehtas improviseeritud lava, millelt voolav muusika täites Heleda pargi helgete meloodiatega. Sel aastal otsustati korraldada esimene küünlavalgusõhtu augustis, et turistid näeksid enne suvitushoo-

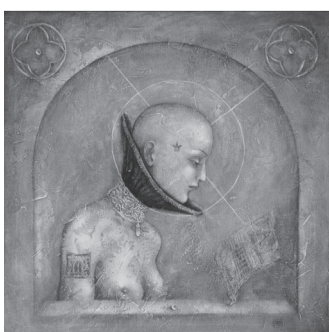
aja lõppu seda imelist pilti oma silmaga.

9. septembril toimunud õhtul said linnaelanikud ja külastajad nautida aegumatut jazzklassikat kuulsa Narva saksofonisti Boris Parshini esituses. Illumineeritud park, tiigil peegelduv küünlasära segamini kuupaistega, Gershwini igihalja "Summertime" meloodia, mida aeg-ajalt katkestasid tiigil

ujuvate partide prääksatused – kõik see lõi unustamatu meeleolu, mida kohalkäinud veel kaua meenutavad. Ebamaist meeleolu aitas veelgi süvendada Larissa Goldi esitatud luule muusikapalade vahel.

Selle aasta viimane õhtu toimus 17. septembril, siis esines tiigilehtlas akordioniduo. Küünlavalgusõhtud Heledas pargis on omandanud eriti romantilise atmosfääri: inimesed jalutavad paarikaupa või rühmiti pargi kitsastel teedel, nautides ilusat õhtut, tuled sära ja kaunist muusikat, armunud paarid peituvad varjusesse. Korraldajad ütlevad, et sellised õhtud on head vanade sõpradega kohtumiseks või mõne romantilise tähtpäeva tähistamiseks. Õhtu küünlavalgel - see on võimalus saata põlev küünal oma soovidega veele, nautida muusikat ja tähistavast Narva-Jõesuu kohal.

Jekaterina Gritskova

«Kallid varemehed omanikud..»

31.augustil 2011.a võttis Narva-Jõesuu linnavolikogu esmakordselt oma tegutsemise ajaloos vastu otsuse taotleja ehitise sundvõõrandamist linnas kasuks.

Linn taotleb aia tn 48 asuva vana ja laguneva, kunagi Kreenholmi puhkebaasiks ehitatud hoone sundvõõrandamist.

Aia 48 asuva hoone omanik on OÜ Vertrag.

1997.a ostis OÜ Vertrag Aia 48 asuva puhkebaasi hoone Narva-Jõesuu linnalt enampakku-

misel ning maksis selle eest 300 000, samal kuul esitas firma avalduse krundi maa erastamiseks. Ostu eest tasumine pidi toimuma graafiku järgi, aga firma ei pidanud graafikust kinni. 2001.a lubas Narva Jõesuu linnavolikogu hoone omaniku palvel investeerida tema maksmata võlasumma Aia 48 hoone heakorrastamisse tähtajaga kuni 2002.a oktoobrini. Peale selle oli mitmeid kohtuvaidlusi omanikuga, ning alles 2004.a maksis omanik linnale kogu võlasumma ära. Kogu

selle aja, kui toimusid vaidlused hoone ostu-müügi lepingu järgse võla üle, ei olnud arutusel maa erastamise küsimust. Peale võlgade tasumist algasid läbirääkimised omanikuga hoone kordategemise üle.

Maareformi seaduse kohaselt võib erastada maad, mis on määratud hoone juurde teenindusmaana. Hoonetena ei tule arvesse lagunenud ja kasutusest väljas hooned, mis rikuvad oma väljanägemisega ümbruskonda või maastikupilti. Sellised hooned tuleb omanikul korda teha või lammutada kohaliku omavalitsuse poolt määratud tähtaegselt. Tähtaeg ei või olla lühem kui üks aasta. Hooned, mis ei ole määratud tähtajaks korda tehtud või lammutatud, kuuluvad sundvõõrandamise seaduse § 3 lg 1 punkt 8 alusel. Kui kohalik omavalitsus määrab käesoleva lõike teises lauses toodud hoone omanikule tähtaja hoone korda tegemiseks, määratakse kindlaks hoone teenindamiseks vajaliku maa suurus, mida hoone omanikul on õigus erastada peale hoone korda tegemist (MRS §6 lg 3).

Linnavalitsus pidas 2006. aastal ehitise omanikuga läbirääkimisi, selgitades omanikule hoone kordategemise vajalikkust. Määrati kindlaks tähtaeg – 2008.a oktoober (Meresuu SPA ehitustööde lõpp). Kui selline kokkulepe oleks sõlmitud kirjalikult, oleks linnavalitsus määranud kooskõlas

kokkuleppega kindlaks hoone kordategemise lõpptähtaja. Kuid omanik keeldus kirjalikule kokkuleppele alla kirjutamast, kuna oli nõus hoone korda tegema alles peale maa erastamist.

2007.a 28. märtsi korraldusega nr 81 jättis Narva-Jõesuu linnavalitsus Aia 48 maa erastamise menetluse enne hoone korda tegemist käiguta ja määras selleks tähtaja – mitte hiljem kui 15.10.2008.a. Selleks tähtjaks ei olnud hoone seisukord paremaks muutunud, vaid kõik puudused süvenesid veelgi, nende kõrvaldamiseks aga ei võtnud omanik midagi ette.

2008.a novembris keeldus linnavalitsus Aia 48 omanikule hoonealuse maa erastamisest ning tegi EV Maa-ameti-le ettepaneku jätta maa riigi omandisse. Selle peale vastas Maa-amet, et antud olukorras võib linnavalitsus kas algatada sundvõõrandamise protsessi või teha ettekirjutuse hoone lammutamiseks.

Linnavalitsus otsustas minna teist teed mööda ning kohustas 2009.a detsembris hoone omanikku oma hoone lammutama hiljemalt 2010.a 31. detsembriks. Selle otsusega andis linn omanikule veel ühe võimaluse tegeleda oma varaga ja teha see korda, sest soovi korral võib aastaga palju ära teha. 2010.a septembris tuletas linnavalitsus omanikule meelde hoone lammutamise vajadust. Omanik ei vastanud mitte ühelegi linnavalitsuse õigusaktile

ja ei vaidlustanud neid ka kohutu kaudu.

2010.a oktoobris pöördus linnavalitsus veel kord EV Maa-ameti poole ettepanekuga võtta Aia 48 maa riigi omandisse ning realiseerida see oksjonil, sest omanik ei kavatsenud oma laguneva ehitisega mitte ettepanekule vastata, et riigil ei ole seadusandlikku alust võtta enda omandisse maad, millel asub kellegi teise omandis olev liikuv vara (antud juhul maaga kinnistamata ehitis). Ka viitas Maa-amet, et kui omanik ei lammuta hoonet määratud tähtajaks, on kohalikul omavalitsusel võimalus kas hoone ise lammutada või algatada hoone sundvõõrandamisprotsess. 2011.a veebruaris teatas linnavalitsus omanikule oma kavatsusest teha linnavolikogule ettepanek esitada valitsusele hoone sundvõõrandamise algatamise taotlus. Alles sellele ettepanekule omanik vastas ja palus anda endale tähtaeg kuni 2012.aastani hoone korda tegemiseks. Linnavalitsus otsustas, arvestades omaniku senist tegevust, et OÜ Vertrag ei ole võimeline hoonet korda tegema ja alustas sundvõõrandamise menetlust. Esmakordselt oli see küsimus linnavolikogus arutusel 2011.a mais. Siis lükkasid saadikud küsimuse arutamise edasi, andes omanikule täiendavalt aega esitada hoone korrastamiseks vajaliku finantseeringu projekt, hoone tehnilise seisukorra ekspertiis ja remondiplaani.

Linnavalitsus

- Küsis 3. mail 2011.a maavanema arvamust Aia 48 suhtes seni tehtud toimingute kohta. Maavanem leidis linnavalitsuse tegevuse olevat seaduspärase ja õige.
- Saatis 10. mail 2011.a omanikule ettepaneku esitada hoone tehniline ekspertiis, remondiplaani ning tööde finantseerimise projekt. Omanik esitas nõutud dokumendid alles augustis, teatades oma valmisolekust taotleja projekteeri-

mistingimusi Aia 48 hoone rekonstrueerimiseks, kuid teatas ka, et nende tööde finantseerimine on võimalik alles peale maa erastamist.

Linnavalikogu istungil püüdis OÜ Vertrag juhataste liige Jelena Valme veenda saadikuid, demonstreerides panga kirja tema projekti finantseerimise võimalikkusest, kuid saadikud ei jäänud teda enam uskuma. 7 saadikut 13-st linnavolikogu liikmest hääletasid hoone võõrandamise otsuse poolt. Kolm saadikut oli selle otsuse vastu, kaks jäid erapooleks.

Narva-Jõesuu linnavolikogu otsustas 31.augustil enamushääletusega algatada OÜ-le Vertrag Narva-Jõesuus, Aia tn 48 asuva hoone sundvõõrandamise protsessi.

Aia tn 48 hoone on esimene objekt, mille suhtes on algatatud sundvõõrandamise menetlus. Järgmisteks võõrandamisobjektideks võivad saada kõik Narva-Jõesuu varemehed ehitised. Samas olukorras on Kuursaal, mis kuulub tuntud ettevõtja Tiit Vähi firmale, Kolhoosidevahelise sanatooriumi spordi- ja kultuurikompleksi "Tervishall" (praegune omanik OÜ East-Est)... Kahjuks saab see nimekirja pikk olema.

Loendamatud tunnid ametnike aega kuluvad läbirääkimistele ja omanike palumisele neile kuuluvad hooned korda teha. Kõik jääb aga tulemusteta. Linnametnikele valmistab jätkuvalt peavalu, kuidas puhastada linn varemehet, kui varemehed omanikud ignoreerivad oma kohustust neile kuuluvat vara korras hoida.

Kallid lagunevate hoonete omanikud ja varemehed otsustajad, olge nii kenad ja tehke oma valdused korda, siis saab meie linn ilusama ja puhtama väljanägemise!

Lugupidamisega,
Narva-Jõesuu linnavolikogu
ja linnavalitsus

• AMETLIK

31.augustil 2011.a toimus Narva-Jõesuu linnavolikogu seitsmenda koosseisu 23 istung,

kus võeti vastu järgmised otsused:

- Võtta Ida-Viru Maavalitsuselt vastu Narva-Jõesuu lastekodu asjaajamine ja dokumentatsioon (lastekodu töötajate ja lastekodus elavate lastega seotud dokumendid);
- anti linnapeale volitus pidada läbirääkimisi mittetulundusühinguga SOS Lasteküla. MTÜ on teinud linna ettepaneku koostööks sotsiaalsfääris, täpsemalt perekodu teenuse osutamises ja arendamises;
- Otsustati taotleda Vabariigi Valitsuselt Narva-Jõesuus, Aia 48 (Meresuu SPA kõrval) asuva hoone sundvõõrandamist linna kasuks (täpsemalt tänases lehes).

Koostas Veronika Stepanova,
linnasekretär

Teadmiste päev Nava-Jõesuu haridusasutustes

Tere kool!

Lillekimbud, esimene kell, tüdrukutel valged patsipaelad, poisid lipsude ja pintsakutega - Narva-Jõesuu kesk-kool tähistab 1. septembrit, teadmiste päeva. Algab uus kooliaasta. Traditsiooniliselt toimus kooli peasissekäigu ees pidulik aktus, kus osalesid õpetajad, lapsevanemad ja õpilased. Sel aastal astus üle kooliläve 145 last, teiste seas 10 esimest klassi õpilast ja 12 äsja vormitud keskkooliõpilast. Kõige väiksematele pöörati eriti suurt tähelepanu – oli ju see nende esimene koolipäev! Koolijätsid said sel tähtsal päeval palju häid sõnu ja kingitusi! Linna poolt olid koolilapsi teadmiste päeval õnnitlema tulnud linnavolikogu esimees Raivo Murd, linnapea Andres Noormägi, aselinnapea Kalle Kekki, linnavolikogu liige Tatjana Pagajeva, AS Narva-Jõesuu Sanatooriumi direktor ja linnavalitsuse liige Karina Küppas. Samuti olid kohal Narva-Jõesuu Päästekomando pealik Aleksei Vinogradov ja noorsoopolitsei juhtivkonstaabel Aleksandra Rezunkova. Nagu öeldud, kavatses

Narva-Jõesuu keskkooli sel õppeaastal lõpetada 12 inimest, kelle hulgas on ka medalikandidaate. Kooli direktori Margarita Koor arvates on olemas üks kindel kuldmedali kandidaat, kuid on ka hõbeda lootust, kui asjaosalised väga püüavad. "Parem olgu see üks, aga õiglaselt välja teenitud medal. Me tahame silma paista mitte koguse, vaid kvaliteedi poolest!" ütleb pr Koor õpetajatele, lapsevanematele ja õpilastele uue kooliaasta alguse puhul head pealehakkamist ja kannatlikku meelt soovides.

Kooli administratsioon paneb oma "kuldsele noorusele" suuri lootusi ning arvestab, et selle read täienevad üha uute talentidega, kes hakkavad oma kooli ja kodulinna au kaitsma riiklikel olümpiaadidel ja intellektuaalsetel konkurssidel, spordivõistlustel ja kultuuriüritustel.

Teadmiste päev kõige väiksematele

Huvitavalt ja kaasahaaravalt tähistati teadmiste päeva Narva-Jõesuu lasteaias "Kari-kakar". Väikestele oli külla

tulnud Totu, kellel oli huvitav kuulda, millega tegeletakse koolieelses lasteasutuses. Pidud käigus sõbrunesid laste ja kasvatajatega, laulis ja tantsis. Totu sai teada palju huvitavat, veendus, et lasteaias mitte ainult ei mängita, vaid õpitakse ka voolima, lõikama, joonistama, reeglite järgi mängima, sõbrustama, tantsima, laulma – valmistatakse hästi ja hoolikalt ette kooli minekuks. Laste ja pedagoogide sõbralik kollektiiv kogunes 1. septembril jälle kokku, et jagada kiirelt mööda lennanud kauni suve emotsioone.

Uus õppeaasta algas muusikaga

Sellest, mis oli suvega unustatud või, vastupidi, mida vaheajal hoolega harjutati, sai teada, või õigemini, kuulda Narva-Jõesuu muusika- ja kunstikoolis. 1. septembril toimus koolis teadmiste päevale pühendatud pedagoogide ja õpilaste improviseeritud kontsert. Noored muusikud tulid suvevaheajalt kooli hea tuju ja lilledega armastatud pedagoogide jaoks. Õpetajad soovisid kasvandikele hoolsust ja in-

nukust, sest tõelist püüdlikust kroonib alati edu.

Sel aastal õpib Narva-Jõesuu muusikakoolis 53 last, kellest seitse on uued õpilased. Kooli direktori Lada Švani sõnul on erialadele vastuvõtt lõppenud. Kui aga mõnel lapsel on tõeline huvi õppida mõnel instrumendil mängima, võib selleks veel soovi avaldada kuni 5. oktoobrini. Igaüks võib kätt proovida muusikukarjääri loomisel. "Eriti oodatud on akordionistid!" ütleb kooli direktor Lada Švan.

Jekaterina Gritskova

Koolivaheaegade graafik

EV Teadus- ja haridusministeeriumi korraldusel:

Sügisene koolivaheaeg: 22 oktoobrist 2011 a. – 30 oktoobrini 2011 a.

Jõuluvaheaeg: 24 detsembrist 2011 a. - 9 jaanuarini 2012 a.

Kevadine koolivaheaeg: 19 märtsist 2012 r. – 27 märtsini 2012 a.

Suvevaheaeg: 4 juunist 2012 a. – 31 augustini 2012 a.

Kaasaegne instrument akordion

Akordion – enamuse inimeste jaoks seostub see sõna omapärase prantsusepäraselt voolava helikeelega muusikainstrumentidega. See on täiesti usutav, sest akordion on oma ülesehituselt pärinud palju vanalt prantsuse muusikainstrumentidelt, mis oli suurepärase väljanägemisega, kaunistatud siidi, sameti ja paeltega ning oli väga populaarne. Ajad muutuvad, vanad tantsud on asendunud uutega ja vanaaegsete instrumentide asemel on meil akordion. Peab tunnustama, et uut instrumenti ei võetud kohe hästi vastu, vaid seda peeti rohkem mänguasjaks. Kuid akordioni tehniliste võimaluste arenedes muutus pill uskumatult populaarseks. Lõplik üleminek akordionile toimus Prantsusmaal möödunud sajandi algul, 1900 -

1914 aastatel. Juba 1829.a, s.o 175 aastat tagasi konstrueeris Viini pillimeister K.Demian kaas-aegse akordioni eelkäia. Venemaal nimetati kaua aega selliseid instrumente viinlikeks. Meister kasutas helikeitajana metall-liistaku – keele - vibreerimist õhujoo survele. Veel on teada, et samal põhimõttel on valmistatud hiina suupill XI-XVI sajandist kuni tänapäevani. Samuti on teada, et sellist helikeitamise viisi on kasutatud prantsuse XVI- XVIII väikekeeltes "REGALE". Seega pole ka midagi imestada, et oreleile kirjutatud muusika mängimisel akordionil või ba-jaanil on saavutatav originaalile lähedane helikeel. Akordioni kõrgaeg on XX sajand, mil te levib riigist riiki ja muutub tõeliselt

rahvalikuks instrumendiks. Mitmel pool tekib palju rahvusvaheliselt tuntud virtuosseid akordionimängijaid. Lialt on tuntud estraaditähed akordionist Pjotr Dranga, suurepärase muusiku Juri Dranga poeg.

Eestis oli tuntuim helilooja ja akordionist Raimond Valgre. 2013.aastal tähistame me 100 aasta möödumist helilooja Raimond Valgre sünnist.

V.Tamman, H.Rebane, P.Tafenu, T.Kalluste, A.Jakobi, J.Lutsoja ja paljud teised on kaasaegse eesti akordionimuusika au ja uhkus. Akordioniga alustasid oma muusikuteed tuntud muusikud J.Saulski, J.Frenkel, A.Kroll. John Lennon armastas samuti akordioni mängida.

Akordionile on sobiv mitmesugune muusika Bachist Piaçollini, oreleile kirjutatud muusika ja südamlilikud rahvalaulud, lõbus tantsumuusika ja elegantne tango - estraadimuusika sädelevast kolmkõlast kuni stiilse jazzini.

Kaasajal on toimunud läbimurre ka otsest akordionile mõeldud ja kirjutatud muusikas – igal aastal ilmub mõni kogumik. Plaadistamine ja internet on laiendanud võimalusi oma salvestusi levitada, kuulata soovijatele on kättesaadavad interpretide suurepärased esitused.

Akordionimängijate tase on tõusnud uskumatult kõrgele. Kaasaegsed tehnilised võimalused akordionimuusikas ning instrumendid ise on saavutanud täiusliku kvaliteedi, parimate akordionite hind on juba ammu võrdne soliidse sõiduauto hinnaga. Akordionid kõida-

vad tähelepanu oma efektse välimuse, korpuste mitmevärvilise säruga.

Euroopas toodetakse akordioneid kõige erinevates suurustes, väikestest kuni suurte kontsertinstrumentideni. Valik on väga suur. Iga muusik saab valida oma eale sobiva instrumendi. Akordionimängu õppimist saavad alustada juba 5-6 aastased poisid ja tüdrukud.

Ka meil mängitakse akordioni, ja kuidas veel!! Eesti koolide vahel toimuvad muusikakonkursid. See on nii noorele muusikule kui tema pedagoogile tõsine katsumus, mis näitab õpilase ja õpetaja töö taset. Narva-Jõesuu muusikakooli õpilased on aastaid esinenud väärikalt nii piirkondlikel kui vabariiklikel konkurssidel. Akordionistide ansambel on olnud oodatud külaline paljudel kontsertidel ja festivalidel.

Kuid konkursid ei ole kohustuslikud. Tähtis on, et lapsed tulevad kooli, õpivad oma vanemate ja õpetaja Margarita Kišunsi rõõmuks akordioni mängima. Igal aastal võtame me vastu uusi õpilasi, ka sel aastal ootame neid, kes soovivad seda mitmenäolist pilli mängida.

37 akordionisti on lõpetanud selle eriala M.Kišunsi juhendamisel ja saanud kooli lõputunnistused. Loodan, et te mäletate Kersti ja Andres Karu, Eli Aljošina, Alina Pirogova, Ilja Šopini, Nataša Ljubimova, Marta Skopina, Mark Raudsepa, Maria Šendrikova esinemisi.

Proovige, võib-olla meeldib see ka teile!

Margarita Kišunsi,
Narva-Jõesuu laste muusika- ja kunstikooli
akordioniõpetaja

Narva-Jõesuu delegatsioon külastas sõpruslinna

22-24.augustil käis Narva-Jõesuu linnavalitsuse delegatsioon külaskäigul sõpruslinnas Imatras. Kuna seekord olid küllasõitjad ehituse, kommunaalamajanduse ja keskkonnakaitse asjatundjad, oli vastuvõtjate poolt pakutav programm ehitus- ja keskkonnateemaline. Imatras viibitud poolteist päeva olid täidetud vestlustega spetsialistidega linna tõeliselt muljetavaldavas linnavalitsuses vaheldumisi väljasõitudega parkidesse, arhitektuuriobjektidele, kanalisatsioonitrassi- ja tee-ehitusele. Toimetusel on kavas alustada pikemat Narva-Jõesuu sõpruslinna tutvustavat artiklitesarja. Olgu siinkohal alustuseks lühike ülevaade Imatrast, kellega Narva-Jõesuul on välja kujunenud elav tõine suhtlemine: esindusdelegatsioonide vahetamisest on edasi jõutud kogemuste vahetamiseni, kohe-kohe läheb käiku esimene pikaajaline ühisprojekt Narva-Jõesuu noortele turismi ja teenindusalase erihariduse omandamise võimaldamiseks. Linnavalitsuse spetsialistid tõid külaskäigult kaasa palju kasulikke teadmisi, mida kodus rakendada või mille saavutamise poole püüda. Olgu siinkohal jagatud mõned huvitavad faktid Imatra linna puudutavast infost. Kogu linna haldusterritoor

riumil olev maa ja kommunikatsioonid on linna omandis. Sellega kontrollib linn maa müügihinda ja arendajate ehitustegevust, määrates ise uute asunduste asukoha. Ebaseaduslikku ehitustegevust praktiliselt ei toimu, sest trahvi alammäär on 2000 €, ülemäär ei ole. Ebaseadusliku ehituse seadustamine on võimalik, kuid kõik toimingud on kahekordselt maksustatavad. Aastaid linna ehitusjärelevalvega tegelenud spetsialist mäletas ainult ühte trahvimisjuhtu oma tööaja jooksul. Imatra on väga roheline linn, palju on parke ja puistuid, kõikjal on lilled. Linn ostab eraettevõtjatelt heakorrastuse ja avalike parkide hoolduse teenust, kuid kõigil majaomanikel ja korteriühistutel on kohustus oma maaga külgnev linnamaa korras hoida kuni sõidutee keskjooneni – seega koristab majaomanik oma krundiga piirneva kõnni- ja sõidutee ise.

Linna juhtimise süsteem on Soomes palju teisem kui Eestis ning vajab lahtirääkimiseks eraldi artiklit. Imatra asundus kujunes 1948. aastal tööstusasulana ümber siin paiknenud kolme suure tööstuskompleksi. Viiekümne aasta jooksul on eraldiseisvatest asundustest kujunenud välja kaasaegne tööstuslinn. Linna suurimateks tööandjateks on tänapäeval AS Sto-

ra Enso oma kahe suurema, Kaukopää ja Tainionkoski kartongi- ja paberivabrikuga ja Imatra linn. Linnal on tihe side naabruses asuva VF linna Svetlogorskiga (end.nimetus Enso). Koostöö on keskkonnakaitse, aga ka ettevõtluse alal. Linna staatuse sai Imatra 1971.a. Aastatega on kolmest külakeskusest välja kasvanud elav ja arenev tööstuskeskus. Imatra ei jäta tüüpilise tööstuslinna muljet, rohkem sarnaneb see eraldiseisvate asulate kooslusele. Kuna linn paikneb enamuses graniitpinnal, on kommunikatsioonide ehitamine elamute juurde kallid ja keerulised. Majad seisavad lähedistiku gruppides, nende vahel on pargid, haljasalad ja vesi.

Linnast voolab läbi Vuoksi

jõgi, mis ei külmu ka talvel täielikult ning on seetõttu kujunenud lähedalt ja kaugelt tulnud kalapüüdjate lemmikkohaks. Imatra linn arendab Vuoksil kalapüügi - turismi, jõe äärde on ehitatud paadisadamaid ja kampinguid. Jõeäärseid kauneid vaateid saab nautida jalutusradadelt ja rattadeedelt, mis kulgevad piki jõe kaldaid. Vuoksis võib ka supelda – selleks sobivatesse kohtadesse on rajatud supluskohad. Läänest piirneb Imatra linn Saima järvega. Läbi Saima kanali on linnal ühendus Soome lahega. Saima ääres Ukkonniemis asub Imatra suur arenev ja laienev vabaajakeskus, SPA "Imatran Kylpylä" ja sadasid paate mahutav paadisadam. Tundub, et järv on kaetud paatidega – nii palju on neid.

Kuid vaieldamatult on Imatra linna kõige suurem vaatamisväärsus Imatra kosk ja koske ümbritsev Kroonpark. Pargi loomisele pani 1842. aasta veebruaris aluse Vene tsaar Nikolai I. Park koosneb neljast sektsioonist arvukate vaatamisväärsustega. Imatra kosk on alaliselt valgustatud. Kosele on ehitatud 1929.a käiku lastud Imatrankoski elektrijaam, mis tol ajal oli Soome suurim elektritootja. Praegu kuulub elektrijaam meilegi tuttavale firmale Fortum Termest AS. Suvel on elektrijaam ja kosk enamuse ajast turistidele vaatamiseks avatud. Vuoksi kärestikud ja Imatra kosk on vaieldamatult riigi kõige vanem vaatamisväärsus. Imatra turismi ajalugu sai alguse 1772.a, kui Vene

tsaarinna Jekaterina II käis Imatras koske vaatamas. Narva-Jõesuu delegatsioonil jäi kosk oma täies ilus kahjuks nägemata, sest just päev enne meie saabumist pandi vesi kinni. Vuoksi voogude poolt Karjala graniiti murtud voolusäng oli ka kuivana võimas vaatepilt. Imatral on peale Narva-Jõesuu veel viis sõpruslinna: Rootsis, Saksamaal, Slovakkias ja Venemaal.

Liina Piirisalu

Narva-Jõesuu – üks esimesi teadlikult planeeritud kuurorte Läänemere ääres

Käesolevas artiklis tuleb juttu Narva-Jõesuu elanike ja külalis- te seas suhteliselt märkamatuks jäävast elemendist, kuid meie linnaehituse ajaloos vägagi ainulaadsest nähtusest – asula planeeringust, mis pani aluse kogu kuurordi välja ehitamisele.

Narva-Jõesuu kuurortasula (tsaar- rjal Hungerburg) tekkelugu on võrreldes meie teiste asulate ja linnadega üsnagi ainulaadne. Nimelt on tegu praktiliselt ter- vikuna peaaegu tühjale kohale rajatud eraldiseisva asulaga, mille planeerimine ja ülesehitamine toimus väga lühikese aja jooksul. Narva-Jõesuu kohal asus enne kuurortasula rajamist 19. sajandi lõpuveerandil vaid pisike lootsi- küla (paiknes jõesuudme lähedal Vabrik, Vaikse, Liiva tänavate piirkonna kohal ning piki jõekal- last Narva suunas) koos sadama- ga. Kui sõjajärgsed tööstusasad ja –linnad (näiteks Sillamäe) välja arvata, on sääraseid nn. joonlaua järgi planeeritud ning väga kiiresti püstitatud eraldiseisvaid linnu Eestis vaid mõned üksikud – näi- teks Katariina II käsul rajatud Võru ja Paldiski. Sarnaselt Narva-Jõe- suuga tekkis ka Nõmme (nüüd Tallinna linnaosa), kuid seda planeeriti ja ehitati tunduvalt pikema perioodi jooksul. Enamus ajaloolisi asulaid, näiteks Narva või Jõhvi, on aga alguse saanud kas teede ristumispunktist või mõnest sobivast sadama- või koolmekohast.

Narva-Jõesuu asula planeering oli omas ajas vägagi novaatorlik. Võib üsna kindlalt väita, et meie linna näol oli tegu ühe esimese Läänemere äärses aedlinnalik- ku ideed kandva kuurortlinna planeeringuga. Nn. aedlinna printsip sai alguse Inglismaalt ja kujunes 19. sajandi lõpuks suvitusasulate rajamisel väga populaarseks. Selle idee „maale- toojaks“ ja propageerijaks ja oli sotsioloog E. Howard. Aedlinna

idee kätkeb lühidalt endas suuri avaraid krunte, mille keskel paik- nevad haljastusse uppunud vil- lad; samuti oli oluline kasutada ära looduse poolt pakutud kesk- konda seda võimalikult vähe üm- ber kujundades. Üheks oluliseks aedlinna elemendiks olid valda- valt looduslikud pargid, mis tihti paigutati asula keskmesse, nagu näeme ka Narva-Jõesuus.

Kuidas jõudsid aga Inglismaalt alguse saanud linnehituslikud ideed siia, Narva jõe suudmes- se? Nagu paljudki protsessid siinkandis, on ka Narva-Jõesuu kuurort oma tekkimise eest „võl- gu“ Kreenholmi Manufaktuurile. Kuurordi rajamise avapauk oli 1873. aastal ning mõtte algata-

otsisid nad esmalt endale võima- lust ka Narva kandis väärilt ja aristokraatlikult puhata, lisaks oli lähedal suurlinn Peterburi, kus nähti potentsiaalset puhkajask- onda. Nii nagu Kreenholmi asula välja kujundamisel olid eeskujuks inglise tööstusasad (nt. Narva Joala tänava punasest tellisest majad kopeerivad otseselt Ing- lise tööstusasad arhitektuuri), nii imporditi siia ka Inglismaal juba levima hakanud suvitusliku aedlinna rajamise idee. Teada on ka Narva-Jõesuu kuurortasula rajamise võimalik eeskuju – Suur- Britannias La Manche väina ääres asuv Brighton.

Kuidas kujunes välja aga meie linnaehituse ajaloos vägagi huvi-

lõpuni. Esimesed krundid jagati välja 1874. aastal Mereküla tee (praegu Vabaduse tänav) ja mere vahelisele alale tänase Aia täna- va piirkonda vanast lootsikülalt läände. Ala keskmes paiknevast 8 krundist kujundati metsapark (praegune Pime park). Täna- sele Aia tänavale ning osalt ka lootsi- külla praeguse Liiva tänava kanti rajati ka esimesed suvilad, mis kuulusid mõistagi linnaapea Adolf Hahnile endale ja Kreenholmi töösturitele.

1877. aastal planeeriti Mereküla teest lõuna poole jääv ala, tänane Nurme ja Raja tänava piirkond. Selle idaossa kujundati tänane Hele park. 1880. aastal täiendati planeeringut veelgi, mille tule-

vate piirkond). Selle tulemusel tekkisid keskusest (Heledast par- gist) alguse saavad mere suhtes diagonaalselt kulgevad tänavad, mille puhul on viidatud isegi 17.-18. sajandil planeeritud Pe- terburi keskuse kui tolleaegse ideaallinna otsingu mõjutustele. Sarnast printsipi on rakendatud ka kõnelause aedlinna idee välja töötamisel ka mujal. Lähtutud on ideest, kus 17. sajandi feodaallin- na struktuuris oli linna keskmes loss või kindlus, mida ümbritses park ning kust algasid radiaal- selt linna suubuvad tänavasid. Sarnane motiiv on äratuntav ka tänases Narva-Jõesuus, kindlu- se asemel seisab keskmes aga kuurort (täna küll varemetes).

tee ka Kubernatorskaja tänavaks (praegune Poska tänav). 1880. aastaks oli Narva-Jõesuu kuurordi osas juba 175, vanas kalurikülas 179 krunti. Viimane hävis suures osas aga 1886. aasta tulekahjus, kuid selle käänlised ja kitsad tä- navasid säilisid. Vana kaluriküla tänavastruktuur on veel aimatav jõesuudme lähedal Vabaduse ja Poska tänavate vahelisel alal. 1893. aastal täiendati planeer- ingut veelgi, mille tulemusel lisandus veel umbes 150 krunti. Ühtlasi lõppes sellega kuurordi planeerimine. Järgmised suure- mad muutused toimusid juba nõukogude ajal, kui senist krund- struktuuri eiravatenä hakati ra- jama mitmekorruselisi sektisioo- nelamuid. Aga see on juba teine jutt.

Huvitav on fakt, et selleks ajaks, kui sotsioloog E. Howard aed- linna ideed tutvustavaid kirjuti- sialiseerima hakkas, oli Narva- Jõesuu juba sarnaste printsipi- de järgi valmis ehitatud. Inglismaal ja Saksamaal sai aedlinna idee laiema kõlapinna palju hiljem. Samuti võib uuenduslikuks pida- da ideed kehtestada juba 1895. aastal rannakaitse võõnd, mis on teadaolevalt esimeseks loodus- kaitseks nõudeks Eestis.

Muide, Läänemere regioonis oli Narva-Jõesuul ka mitu „kaksikö- de“ – näiteks Ratshof Königs- bergis (praegu Kaliningrad) ja Kaiservald Riias. Viimane kannab praegu nime Mežaparks ning on nii mitmeski mõttes Narva- Jõesuule vägagi sarnane.

Kui Narva-Jõesuu tänavate struk- tuur on peaaegu terviklikult säi- linud, siis hoonestus, mis sinna valdavalt 19. sajandi lõpus rajati – kuulsad puitpitsvillad – on tä- naseks pea tervikuna ajalukku vajunud. Puitpitsvilladest ja nen- de arhitektuurilisest taustast aga mõnes järgnevas artiklis.

Madis Tuuder

jaks oli toonane Narva linnaapea Adolf Hahn, kes tegelikult tõuke selleks sai aga Kreenholmi töös- turitelt. Viimased olid aga toona valdavalt inglise taustaga. Ilmselt

tav ning tänaseni pea terviklikult säilinud Narva-Jõesuu tänavate struktuur? Narva-Jõesuu kuur- orti planeeriti etapiliselt alates 1874. aastast kuni 19. sajandi

musel tekkis otsetee Narva suu- nas (praegune Poska tänav) ning radiaalse tänavastruktuuriga ala keskusest lõuna pool (praegune Karja, Kudruküla ja Vilde täna-

Otseteed Narva suunas oli tollane Eestimaa kuberner nõudnud see- töttu, et eraldada agulina mõjuv kaluriküla aristokraatlikust supe- lasulast, selle tulemusel ristiti uus

10. kuni 14. oktoobrini on linna sügisese koristamise nädal

Narva-Jõesuu Linnavalitsus kutsub teid tegema oma linna puhtaks ja ilusaks pärast kuuma suve.

Vali paik, mida sa koos oma sõprade või naabritega sooviksid koristada ja registreeru tel. 35 99 597.

Esmajärjekorras ootame teie abi esimese düüni koristamisel.

Ainult 15. ja 16. oktoobril kella 12.00 kuni 20.00 võib tuua looduslikku prügi - lehti ja oksa Kalda tn 45, Narva-Jõesuus. Ainult sel ajal on nende vastuvõtt tasuta. Lehed peavad olema kottides.

Täiendavat informatsiooni annab Linnavalitsuse heakorratööde koordinaator Andrei Kuzmin telefonil 5249345.

30. septembril 2011.a

toimuvad Muusikapäeva puhul Narva-Jõesuu muusikakooli kontserdid:

- Kell 10.00 Muusikakooli saalis Kesk tn 3 – kontsert lasteaias "Karikakar" lastele
- Kell 12.00 Muusikakooli saalis Kesk tn 3 – kontsert Narva-Jõesuu keskkooli õpilastele
- Kell 17.30 Kesk tn 3 Valges saalis – Muusikapäeva pidulik kontsert, noorte muusikute pühitsemine.

Põliselaniku jutustus linna tänavanimede saamisloost

Sel suvel kirjutas meie lehe toimetusele auväärse eas linnaelanik, kes soovis jagada oma mälestusi kuue linna tänavana - Kalevi, Olevi, Sulevi, Lembitu, Lennuki ja Vambola - nime saamise loost.

Mina, allakirjutanu, olin alati arvanud, et kolm tänavat sellest nimekirjast (Kalevi, Sulevi, Olevi) on saanud oma nime eesti rahvuseepose "Kalevipoeg" kangelaste, kolme venna järgi. Selgub, et eesti rahvuseepose kangelased on küll nimesaamise loosse segatud, kuid kaudsemat teed pidi, kui võib arvata. Küllastanud Sofia Vassiljevna Nikolajeva tema mugavas kodus, sain ma teada kõik loo põnevad üksikasjad segamini selle armsa eaka daami nostalgiliste noorusmälestustega. "Ma olen siinkandis sündinud. Ja, nagu näete, olen siin elanud sügava vanaduseni – hiljuti tähistasin oma 97. sünnipäeva. Olen väga tahtnud jagada oma mälestusi linna tänavanimede saamisloost. Olen valmis jutustama selle sündmusega seotud põnevaid üksikasju", tunnistas proua Nikolajeva.

Sofia Nikolajeva jutustas:

Oli arvatavasti 1936.aasta, olin siis 19-20-aastane. Sel ajal reklaamiti laialt, et Kuursaalis võtab vastu Itaalia hiromant, kes ennustab tulevikku. Meie õega tormasime kohe Jõesuusse seda imet vaatama. Enne ärasõitu keris küll üles väike mure, ema tundis end halvasti, kuid sätisime õega ta voodisse ja sõitsime. Mind vapustas välismaise maagi silmatorkav välimus: kotkanina, pikad ronkmustad juuksed, peas hõbedane

ripatsitega võru. Ta alustas tuleviku ennustamist nagu peab, rääkides mulle minu minevikust. "Te tulete kaugel, teie kaaslane on naissoost, ja kodust väljusite te väikese murega," alustas hiromant. Kõik oli õige – me elasime Siivertsis, vastuvõtule tulime koos õega ja olime natuke mures ema haigestumise pärast. "Te olete kena noor naine ning teil on kaks austajat," jätkas maag, ning nimetas mu austajate nimede esitähed. Olin vapustatud. Kõik, mis ta rääkis, oli õige. Palusin tal natuke ehmununa mitte rääkida mulle, kuidas ma suren ja muud sellist. Siis ütles hiromant: "Hea küll. Seans on lõppenud. Kuid ma pean veel ütlema, et tänase õhtu veedate te suures meeste seltskonnas". Keeldusin kindlalt seda uskumast ning, olles maagile tasu andnud, läksime õega Jõesuu peale jalutama.

Narva jõe suudmes sadamas oli seismas palju laevu, mõned kai juures, mõned seisisid ankrul peal. Kaldal jalutasid meremehed. Üks meremeestest soovis minuga tutvust teha. "Täna on Kuursaalis meie siiatuleku puhul ball", ütles ta ja tegi mulle ettepaneku olla ballil tema tantsupartneriks. Mehe mütsilindile oli maalitud "Olev". Kuus EW sõjalaevastiku laeva: "Olev", "Sulev", "Kalev", "Lembit", "Lennuk" ja "Vambola" seisis sel päeval Narva-Jõesuu sadamas. Sõitsin kiiresti koju balliks ettevalmistusi tegema. Riieusin oma kõige ilusamasse

kleiti ja läksin meremehega, kelle nimi oli Evald Kamm, kohtama, ise lõpuni uskumata, et meie kohtumine ikka toimub. Kuna hiromandi ennustus hakkas tasapisi täide minema, pidin uskuma, et see toimub. Kuursaali juures autobussist väljudes võttis mind vastu sama meremees. Õelnud komplimendi mu hea väljanägemise kohta, haaras ta mind trepilt kätele ja kandis tellitud laua juurde. Ball kulges suurepäraselt, kuid selle lõpus sain ma teada uudise, et laevad lahkuvad koidikul Narva-Jõesuu sadamast. Ma ei tahtnud seda kurba

Sofia Vassiljevna Nikolajeva (1936 a)
Aasta peale mälestusväärset balli Kuursaalis

vaatepilti näha ning läksin koju. Sel ajal oli Abessiinia sõda (Itaalia-Etioopia sõda – aafriklaste relvastatud vastuhakk euroopa kolonisaatoritele XIV sajandil) ja meie meremehed liikusid mere miine täis vetes. Laua taga istudes rääkisid poisid: "Võib-olla lahkume igaveseks..." Meremeest ma rohkem ei kohtanud. Kuid mälestus sellest igas mõttes helgest õhtust sai jäädvustatud Jõesuu tänavate nimedes: neile anti EW sõjalaevastiku laevade nimed: Olevi, Sulevi, Kalevi, Lembitu, Lennuki ja Vambola.

Jekaterina Gritskova
Foto loo kangelanna arhiivist.

Kalevi tn. Narva-Jõesuus täna

Linnavalitsus õnnitleb juubilare:

70-aastast sünnipäeva tähistavad:

Maria Zybina 16.09
Ester Terner 24.09
Niina Babintseva 30.09

75-aastast sünnipäeva tähistavad:

Avo Reimo 21.09
Galina Boitsova 03.09
Tatjana Kantaurova 05.09

80-aastast juubelit tähistavad:

Galina Krioni 13.09
Jevgenia Voronova 14.09
Tamara Ostraja 25.09
Alla Allik 26.09

85-aastast sünnipäeva tähistavad:

Anna Kalita 04.09
Taissia Petrova 28.09

90-aastast sünnipäeva tähistavad:

Tamara Matveeva 15.09

Narva-Jõesuu linnavalitsus õnnitleb vanemaid

Jesenia Švarts, 08.09
sünni puhul

Narva-Jõesuu linnavalitsus

Narva-Jõesuu linna keskosa detailplaneeringu avalik arutelu

Narva-Jõesuu Linnavalitsus teatab, et 29. septembril kell 15.00 toimub Narva-Jõesuu Linnavalitsuse suures saalis (Koidu tn 25, III korrus, ruum nr 307) Narva-Jõesuu linna keskosa detailplaneeringu avalik arutelu.

Nimetatud detailplaneeringu avalik väljapanek toimus ajavahe-
mikul 8. augustist kuni 6. septembrini 2011.a.